

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 Egész évre 12 K. || Félévre 6 K
 Negyedévre ... .. 3 K.
 HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
 Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, IV., Molnár-utca 33. II. emelet.
 TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Felhívás.

Igen tisztelt szaktársak!

A bányászati és kohászati egyesületről szólok és intézek buzdító szózatot; rámutatok mindama hézagra, amely még mindig mutatkozik ennél az egyesületnél, azon hézagokra, melyek pótlása nemcsak tágitaná az egyesület kereteit, hanem azt még jobban fejlesztve kiegészítené azokkal a tényezőkkel, melyek nélkül a bányászat és kohászat egységes egészet alig képezhet.

Mindazok, kik egy bánya- vagy kohótelep rendelkezésénél jelen lehettünk, láttuk annak gyermekkorát és láttuk virágzásában, nagyon jól tudjuk, hogy vannak erők, melyek velünk együtt hordozói a bányászat és kohászat nagy ügyének és a kiktől méltán remélhető volna, hogy velünk együtt sorakozzanak az egyesület lobogója alá.

Kikből áll ez az erő?

1. Az adminisztratív és kereskedelmi tisztviselők.

Ha már a bánya megkezdte a termelést, a terméken túl kell adnunk, azt forgalomba hoznunk, hogy sikerrel prosperálhassunk a piaci versenyen. Ez már nem a mi hivatásunk, itt már át kell adnunk a vezetőszeret azoknak a tényezőknek, kik kereskedelmileg és pénzügyileg képviselik iparágainkat.

Mert a helyes adminisztráció és ügyvezetés egymaga már fél sikert jelent s nagy tévedésben volna az, aki jelentőségét alárendeltebbnek minősítené. Könyvelés, számfelvités, pénztár, raktárak, anyag- és élelemkezelés, legénységi törzskönyv, társuláda, erdészeti és gazdasági természetű ügyek az egész légióját veszi igénybe az adminisztratív tisztviselőknek. Kiknek száma a bányáknál már vetelkedik a műszaki közegekével, sőt legtöbb helyen jóval felül is haladja. Ha ők nem volnának felmondanák a gépezet a szolgálatot, mert hisz műszakiakkal sem pótolhatnók, azon egyszerű okból, mivel olyan sokan egyáltalán nem vagyunk, hogy a kereskedelmi, illetve adminisztratív teendőket is végezhessük minden szellemi erőnköt igénybe vevő és a legnagyobb óvatosságot és körültekintést követelő hivatásunk közepette és mert — valljuk be őszintén — nem értünk hozzá.

Azért — mint mondtam — legkevésbé sem mellőzhetők. Társaink ők nekünk a kenyérkere-

set mezején, évtizedeket, egy egész életet töltve el közösen. Közvetlen munkatársaink ők, kik felezik velünk a terheket s vállvetve működnek közre, hogy a bányászatot és kohászatot arra a magaslatra emeljük, melyen zászlónk messzire lenghessen.

Nagy családot képezünk, melyen belül kötelességünk az összetartozandóság, együttérzés, rokonszenv és kölcsönös megbecsülés ápolása, a testületi szellem fejlesztése.

Hála Isten, minden jel arra mutat, hogy ezek a feltételek már mind kifejezésre jutottak a működés és társadalom terén, csak a testületi szellem külső demonstrálása hogy még némi kívánni valót hátra. Ugyanis az adminisztratív és kereskedelmi pályatársaink nincsenek még képviselve az egyesületünkben, vagy csak oly szórványosan, mely egyáltalán nem áll arányban azzal a nagy táborral, mely számra nézve tullépi a mienkét.

Ez pedig nem a mi hibánknak, talán inkább az ő szerénységüknek tulajdonítható, mert lehet, hogy egyesületünket tulzottan bányászok és kohászok együletének tekintik. Pedig dehogya az, vagy legalább nem szorosán véve az. Hisz címe is világos: Országos magyar bányászati és kohászati egyesület, vagyis egyesülete mindazoknak, kik az országos magyar bányászat és kohászat terén működnek.

Tehát lépünk sorompóba, oszlassuk el a téves nézeteket és legyünk rajta, hogy adminisztratív és kereskedelmi tisztviselő társaink is csatlakozzanak testületileg az egyesülethez, szólítsuk fel őket, hogy tartsák kötelességüknek belépni, ezáltal saját érdekeiket is a legjobban szolgálva. Mert számuk oly nagy, hogy az anyaegylet kebelében bátran külön osztályt alkotva, méltóképpen demonstrálhatnának minden olyan körülménynél, mely az ő érdek- és ügykörüket érinti.

Másrészt egyesületünk tekintélyben, számban és anyagiakban gyarapodva, mindinkább meg fog majd felelni azoknak a feladatoknak, melyeket rang- és szakkülönbség nélkül csak egyesült erővel lehet majd elérni.

Ha ezt áttérezzük s átérezik a kenyéradó vállalatok és társulatok s valamennyien odahatunk, hogy az összes tisztviselők szívesen lépjenek be az egyesületbe, akkor elenyészik az az egyik csorba, mely együletünk életében oly sulyos defektust mutat.

2. Jogászok.

Még rést sem üthettünk a föld méhén, még meg sem közelíthettük annak a gyümölcsét, máris a jogászokra vagyunk utalva. Így például érdekkörünkbe vágó feltételek megállapítása, adásvételi szerződések, bányaugyi perek, kisajátítások, szóval közigazgatási, jogügyi, igazságügyi, pénzügyi és sok-sok más egyéb ügy merül fel, melylyel a bányászatnak és kohászatnak lépten-nyomon számolnia kell, melynek lebonyolítása mind a jogász hatáskörébe vág.

Alig van hazánkban nagyobb vállalat vagy társulat, mely egy-két, sőt több jogtudóst állandóan ne foglalkoztatna, kiknek így egyik kenyérkereseti forrásuk azonos a miénkkel. Azután nincs bányavidék, hol letelepedett jogászokat ne találánk, kik, ha szolgálati viszonyban nem is állanak a bányákkal, hivatásuk mégis szoros nexusban van a bányászattal. Mert minden ügy, per, jogi kérdés stb., mely a bányászat köréből kerül, jogtudori tevékenységet igényel, a bányák talaján mozog s nem egyszer az ő tudományuk érvényesülése dönti el egyes bányák lét- és nem lét kérdését.

Mi sem természetesebb, hogy ilyenképpen ők is nélkülözhetlen kiegészítő részünket képezvén, mindnyájan örömmel üdvözlőnk kebelünkben a jogászokat. Ezek áthatva ugyane tudattól, nemcsak a munka terén, hanem a magánéletben és az egyesület falai közt is kifejezésre juttatják a szolidaritást. Nagy szükségünk volna erre társadalmilag is. Mi magunk a röghöz vagyunk bilincselve, hivatásunk minden percünket bányához köti, künn a távol vidéken szabad mozgásunkban olyannyira korlátozva vagyunk, hogy egyénileg a nagy társadalomban alig érvényesülünk, hangot adó szerephez meg pláne ritkán jutunk. Ellenben a jogászt hivatásának okoldalúsága predesztinálja arra, hogy mindenütt ott lehessen. A legalsóbb körökben épp oly otthonos, mint a felsőbbekben. Valóban talál az a mondás, hogy mi jogász nemzet vagyunk, mert nincs az az intézmény hazánkban, melynek szerves részét ne alkotná a jogász.

Parlamentünkben a jogászok jelentékeny számmal vannak képviselve s ezek közül vajmi kevesen vannak, kik a mi ügyünket képviselnék elsősorban. Pedig a képviselő-kerületek között circa 24 van olyan, melynek közönségét csekély kivétellel csak bányászok képezik. Mennyire üdvös volna, ha ezeket a mi kerületeinket a velünk egyetérzők képviselnék.

Mennyire emelné mindnyájunk javát, egyesületünk fényét, gyarapítaná erejét egy jogász osztály is, melybe szívesen tömörülnének mindazok, kik életük javarészét mi közöttünk töltik, intézik ügyes-bajos ügyeinket, ismerik beléletünket, előnyeinket és sebeinket, melyek elismerésre és gyógyításra várnak, melyeket szóvá tehetnének az ország színe előtt, a parlamentben is.

Rajta tehát! Hassunk oda, hogy jogászaink is lépjenek be egyesületünkbe, vegyenek részt annak működésében s képviseljék azt a közéletben, a parlamenti arénában és minden egyéb téren, hol boldogulásunkért jogászainknak kell fölvenni a küzdelmet.

Azt hiszem, hogy az egyesülés nem fog nehezen menni, csak meg kell adni az impulzust, csak kér-

nünk és agitálnunk kell s bányavidékeink jogászai szívesen sorakoznak majd a kitűzött zászló alá.

3. Bányaeorvosok.

Ezeknek az uraknak már az elnevezésük is élenken visszatükrözi azt a nemes missziót, melyet a bányászatnál betöltenek. Szébb, fényesebb hivatás alig képzelhető el, mint a szenvedő emberiség gyógykezelőinek, az orvosoknak hivatása és talán sehol sem nyílik — sajnos — oly bőséges alkalom ennek gyakorlására, mint éppen a mi szakmánknál. Miként a csatatér orvosai, ők is folytonosan permanenciában vannak, hogy a bánya mélyén fuldoklónak megadják az első segílyt, hogy tovább küzdhessenek odalent a föld sötét mélyében. Mindenütt ott kell lenniök, ahol mi is jelen vagyunk.

Éjjel-nappal talpon vannak, mert ha elvégezték az ambulanciát, sorra veszik a telepeket, kolóniárol-kolóniára, házról-házra járnak télen-nyáron, sárban-fagyban, hogy gyógyítsák a bányászcsalád szenvedő tagjait, hogy vigasztaló szavaikkal enyhítsék ott a kint, ahol már orvosi menség nincs.

Folyton kockáztatják saját egészségüket meg-hüléssel, járvánnyal. Mert a legtöbb betegség, epidémia a bányakolóniákban szokott előfordulni, hol oly sok-és annyiféle nép gyűl össze a világtájokról. Ezért az orvos a bányának nemcsak gyógykezelő doktora, hanem- hygiénikus rendszabályok őre is. Egyetlen tiltó szava meggátolhatja összes építkezéseinket, romba döntheti legszebb terveinket, ha azok az egészségügyi rendszabályokba ütköznek. Orvosaink ismerik legjobban szociális viszonyainkat. Működésük közben behatolnak a nép belvilágába és midőn megállapítják a diagnózist a testi fájdalomtól, önkéntelen kutatják a lelkieket is, így rávezetve bennünket a fontosabb kérdésekre, a szociális bajokat is orvosolni igyekezve.

Egy igazi hivatását átérző bányaeorvostól, mint látjuk, sokban függ az üzem sorsa, a kolóniának épp olyan lelke ő, mint vezére a bányáknak a mérnökember.

Sorsunk tehát közös és egybeforrott, célunk is ugyanaz, mert míg mi technikai, adminisztratív vagy jogi készségünkkel szolgáljuk a bányászat és kohászat felvirágozását addig az orvosaink az egészségügy kezelésével mozdítják azt elő.

Bányaeorvosainknak is bátrak vagyunk mind-ezek alapján egyesületünkét figyelmükbe ajánlani, kérve őket, lépjenek be kivétel nélkül, hogy így testületi életünkben is kifejezésre jusson összetartozásunk. És midőn annak a reményemnek adok kifejezést, hogy orvos uraink is engedni fognak hívó szavainknak, egyben utalok arra is, hogy az orvosok saját érdekeik szempontjából is helyesen fognak eljárni, mert ha egyik osztályát képezik majd egyletünknek, nekik is alkalmuk nyílik rámutatni helyzetük nehézségeire.

4. Bányavidéki tanítók.

A színészeket jellemezték egykor úgy, hogy ők a nemzet napszámosai. Ez a jellemzés napajinkban legjobban ráillik a tanítókra, mert ők igazán napszámosai a nemzetnek. Nagy és felelősségteljes feladatuk nem részesül abban az erkölcsi vagy anyagi elismerésben, mely őket okvetlen megilletné. Elcsépelet mondás, de igaz, hogy a nemzet jövője az ő

vállukon nyugszik. Egész vidékek jóléte, kulturája, békés fejlődése attól függ, hogy a tanítómester miként fogja fel hivatását, miként nevelte azokat a csemetéket, kik a környék jövő lakosságát fogják képezni.

A mi tanítóink áthatva hivatásuktól, hazafiságtól, minden tekintetben igyekeznek megfelelni azon bizalomnak, melyet a nemzet beléjük helyezett és őszintén törekednek arra, hogy az elemi ismeretek mellett igazi nevelői legyenek népünknek. Bányavidékeken a tanítók rendkívüli figyelmet érdemelnek, mert minél intelligensebb a munkás, minél erkölcsösebb talajra van fektetve nevelése, annál jobban tudja értékelni azt a munkát, mely neki a tisztességes megélhetést biztosítja és annál jobban megbecsüli azt a gazdát, aki neki munkát ad. Az ilyként nevelt ember a kenyéradóra is csak áldás, mért az ügyes, tanult és megbízható munkás számtalan fortélylyal rendelkezik, mely munkáját megkönnyíti, meggyorsítja, mit különben jóval nehezebben, lassabban, csak nagy izomerővel volna képes elvégezni. Egy ilyen munkás tulás nélkül felér más tíz selejtessel s a gazdának sok kiadást bosszuságot takarít meg.

Az az állami, községi, felekezeti vagy társulati tanító, ki valamely telepen vagy annak környékén él, bányászok közt, gyermekeinket nevelve, nyugodtan azonosíthatja magát velünk s csatlakozhatik hozzánk.

Ezen csatlakozás révén a tanítók szintén egyik önálló osztályt képezhetnék egyesületünknek, mely intenzíve törekedhetnék arra, hogy a mi tanítóink érdekei is állandóan napirenden legyenek és egyesületünk útján mindenütt szószólója legyen a tanítóság boldogulásának.

Kérem szépen a vállalatokat és ezek tanítóit, szóval mindazokat a tanítókat, kik bányavidékeken működnek, méltassák figyelemre a mondottakat és hassanak oda, hogy sorakozásukkal egyesületünket gazdagítsák és ezáltal magukat egy tekintélyes testülettel képviseljék.

5. Lelkészek.

Ott, ahol azelőtt ember se járt, messzi perifériákon, elhagyott völgyekben, zordon havasok közt, ha megkezdí a bányász működését, az első telep létesülésével a civilizáció út tanyát és a telep csakhamar virágzó központja lesz a környéknek. A mérnök, hivatalnok, jogász, orvos és tanító mellett csakhamar megjelenik a lelkipásztor és felépül a templom, melyben hirdeti az Isten igéit, új erőre buzdítja a köznapi munkától elernyedtt népséget. A nép előtt a jó pap szava: Isten szava. A hitbuzgó lelkipásztor a szó szoros értelmében lelkiatyja az ő hiveinek. Velük érez, osztozik velük jóban, rosszban, vigasztal, ott, hol vigasztalásra van szükség. Buzdítja a csüggedőket és istenfélelemben nevelve, fejleszti bennük a jó ösztönöket, a munka és a munkaadó iránti szeretetet, testvéri érzést.

Mindnyájan tudjuk ezt, igen tisztelt szaktársaink, de nekem talán még jobban volt alkalmam tapasztalni a délvidéki szénbányáknál.

Ott a vallás hét felekezetre tagozódott: római és görög katolikus, görög keleti, evangélikus, református, unitárius és izraelita hitágazatra. Lelkészek voltak is, nem is...

Lehet, hogy közülünk sokan másként fogják fel a vallás misszióját, mint én, még sem tagadhatom, hogy a vallás tiszteletében nevelkedve, ezen érzést magammal vittem a közéletbe is és mindig igen nagy súlyt fektettem a vallás ápolására. Mert, habár a dogmák kritika tárgyát képezhetik is, mind-egyike mégis oly szép és ideális tanokat tartalmaz, hogy ha azokat az emberi társadalom szívből követi, harmonia fakad a nyomukban és kiegyenlíti a sokszor kiegyenlíthetetlennek vélt ellentéteket.

Én a magam részéről mindig teljes erőmből hatottam oda, hogy a felekezetek szilárd egyházi jelleget, parókiát nyerjenek. Ma már minden felekezet a legszebb egyetértésben él a déli bányavidéken, egyesült erővel haladva a fejlődés útjain.

A bányászatnak nyujtom az elismerés pálmáját, mert igenis az egész délvidék kell, hogy tudja, hogy a templomaik alapjához mi bányászok, hordtuk az első köveket.

De fáradságunk nem volt céltalan, mert részben a vallásos élet kifejlődésével új, erős, egységes, hatalmas munkástörzs létesült, mely áthatva a vallásos érzelmektől, békésen él munkájának és szorgalmával igyekszik biztosítani családja jólétét.

Mindezt nagyban, a tanítókon kívül, a lelkipásztoroknak köszönhetjük, kik sohasem szüntek meg sikeresen közreműködni akkor is, midőn zavar keletkezett hiveik és a munkaadó között.

Összekötő kapcsok ők köztünk és munkásaink között. Ápolni kell ezen viszonyt és mind szorosabbra fűzni, azáltal, hogy papjaink is a bányászok lelkészeinek tekintsék magukat. Kövessenek bennünket egyesületi életünkben, itt is elő segítve a bányász kultúrát. Meg vagyok győződve, hogy szívesen fogják tenni, csak hívjuk őket s szívesen hívvesen hívják majd azok a kartársaim, kik e sorokat olvassák.

Jó szerencsét!

Egy bányász.

✂ HAZAI HIREK. ✂

A bányászati főiskola rektorválasztása.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Jóleső örömmel olvastam én és bizonyára szaktársaim is becses lapja f. évi 30. számában azt a rövidke hírt, hogy a főiskola tanácsának szerencsés választása következtében dr. Fodor László főbányatanácsos személyében végre egy bányász került a rektori székbe. Így tehát reményleni lehet, hogy most már, amit a hazai bányászati közvélemény régen óhajtott, »a hazai bányászat speciális érdekei már a főiskolán is nagyobb mértékben fognak istápolásban részesülni« s hogy az új rektor ur »a közvéleményben elhanyagolt bányászat meleg fölkarolását fogja a saját személyében propagálni, vagy legalább a főiskolai ifjúságban a propaganda szükségének magvát elhinteni« és — ami leginkább esik latba »a főiskolának az utóbbi időben kétségkívül megtépázott jó hírnevét és tekintélyét is helyreállítani.«

Végre tehát belátta a főiskola tisztelt tanácsa, hogy a főntebbiekben hangoztatott bányászati érdekeket csak egy bányász képes kellően istápolni s ennek a belátásnak az az örvendetes és a bányászat

érdekei szempontjából nagyjelentőségű következménye, hogy most végre egy »tekintélyes és tiszteletreméltó multu« bányász került a rektori székbe, aki iránt nemcsak tantársai vannak a »legteljesebb bizalommal«, hanem »a keze alól kikerült hazai bányameérnökök is igazi tisztelettel és becsüléssel«.

Engem a szerencsés rektorválasztás már azért is büszke örömmel tölt el, mert azt a jóleső tudatot ébresztette bennem, hogy szakunknak, hila Istennek, mégis vannak igazi nagyjai. Eddig azt hittem, hogy csak nagy emberei vannak, akiknek kétféle fajtáját ismerem. Az egyikhez azokat sorozom, a kiket hatalmuk vagy hivatali állásuk tett nagygyá. Ezek még türhetők és szokásból én is elfogadom nagyságoknak. Olyanok, mint a bankjegy. Amíg forgalomban vannak, annyit érnek, amennyi rájuk van írva. Amint kiesnek a forgalomból, semmiválnak, nincs értékük. Azért életük összes célja, hogy magukat forgalomban tartsák. A másik kategóriába azok tartoznak, akiket összebeszélés, pártönzés, hatalomvágy, érdekek szövetsége s egyéb efféle hiábavalóságok és emberi gyarlóságok tesznek nagygyá. Az ilyenek különös ügyességgel kezükbe veszik valamely szak ügyeinek vezetését s valamelyik napon arra ébred a szak, arra ébrednek ők maguk is, hogy ők a szak vezérei.

»A Bányá«-ban megjelent hiradás, úgy látszik, ilyen vezért akar a szakközönség elé kiváló bányász köntösében állítani. Ugy tudjuk ugyanis, hogy az új rektor ur egyáltalában nem bányász, hanem okleveles középiskolai tanár, akinek, mint főiskolai tanárnak, csak diszes címében van a bányászjelző, aki azonban szívében és cselekedeteiben eddig gondosan távol tartotta magát a bányásztól s aki már ismételve volt a főiskola rektora, anélkül, hogy a hazai bányászati közvéleménynek alkalma lett volna tudomást venni arról, hogy »a hazai bányászati speciális érdekei« iránt csak érdeklődik is. Hogy mit lehet ezek után a jövőben várni tőle ezen érdekek istápolása, az elhanyagolt bányászat meleg fölkarolása s a főiskola jó hírnevének és tekintélyének helyreállítása terén, ezek után nem is lehet kétség.

Ami pedig az új rektor ur tanártársainak legteljesebb bizalmát illeti, amely a rektorválasztásnál állítólag megnyilvánult, úgy tudjuk, hogy az új rektor ur csak az idegen végzettségű főiskolai tanárok*) bizalmának volt letéteményese s hogy megválasztása csak úgy volt lehetséges, hogy két legifjabb bányásztanár, akik a gyakorlatban vagy éppen nem, vagy csak igen rövid ideig működtek, még nem jutottak tudatára annak a közös tradíciónak, közös érzésnek, közös érdeknek és közös ambíciónak, amely a bányászokat jellemzi és összefüzi s ennélfogva nem érezték szükségét annak, hogy bányászati tanártársaikkal egyetértve igyekezzenek a bányászati főiskola érdekeit minden téren előmozdítani.

Ezek után nyilvánvaló, hogy a főiskola rektorválasztására vonatkozó hiradás, ami az új rektorhoz fűzött reményeket illeti, a hazai bányászati közvélemény félrevezetésére íródott és sértő azokra a bányászati tanárookra, akikkel az új rektort párhuzamba állítják. Az is kétségtelen, hogy a rektori működéshez kapcsolódó remények és kívánságok, mint az utolsó 20 év tapasztalatai bizonyítják, csak

*) Ezt nem tudhatta a Szerk.

akkor számíthatnak teljesülésre, ha a bányászati főiskola ügyeit — éppen úgy, mint az erdészeti szaktanárok sorából választott rektor az erdészetiét — egy igazi bányász vezeti, akit a bányászokéval közös tradíció, közös érzés, közös érdek, közös ambíció és a szak nagy céljaiért való lángoló lelkesedés vezetnek minden intézkedésében. Husz év óta nem választott a főiskolai tanács bányásztanárt az igazgatói, illetőleg a rektori székbe (Sóltz Vilmost a pénzügyminisztérium ültette oda) s nem tehetjük fel, hogy ily hosszú idő óta nem találkozott volna bányásztanár, akiben a föntebbi tulajdonságok és a rektori állás betöltésére való képesség teljes mértékben föltalálható. A magunk részéről többeket ismerünk, akiknek hosszabb és sikeres gyakorlati működése és gazdag tapasztalatai, a tanári katedrán beigazolt kvalitásai, a szakirodalom művelése terén szerzett érdemei s a köz- és társadalmi életben való részvétele mind oly tulajdonságok, melyekkel a most megválasztott új rektor ur alig dicsekedhetik s amelyek elsősorban kvalifikálnak arra, hogy valaki mint rektor, a főiskola ügyeit intézze. De még akkor is, ha mindezekről eltekintünk, azt hisszük, hogy még sem szabad azt a bányászati szakot, amely ezt a főiskolát létrehozta, közel 150 évig fentartotta s annak hírnevet és tekintélyt szerzett, a főiskola és a bányászat speciális érdekeinek elhanyagolása nélkül kizárni a főiskola ügyeinek intézéséből.

Ezek után azt hiszem, hogy régen elérkezett az idő, hogy a 20 év óta tartó kísérletezésnek és jogosulatlan személyi ambíciók istápolásának végrevalahára vége szakadjon. Felhivom erre a hazai bányászokörök és a m. kir. pénzügyminisztérium figyelmét, amelyre, mint a főiskola főhatóságára, elsősorban hárul a feladat, hogy ennek az immár tartatatlan helyzetnek a főiskola érdekében véget vessen s »a főiskolának az utóbbi időben kétségkívül megtépázott jó hírnevét és tekintélyét helyreállítsa.«

Örömet fejezve ki a fölött, hogy A Bányában megjelent hiradás alkalmat szolgáltatott ennek a kérdésnek nyilvános tárgyalására, maradtam az igen t. szerkesztő urnak tisztelő hive

Közlemények átvételét sajtóügyi felelősségre vonás terhe alatt csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A pénzügyminiszter és a 170. §. A pénzügyminiszter a minap értesítette a bányahatóságokat, hogy felügyeljenek arra, miszerint a zártkutatmány tulajdonosa a kutatási területen tényleg kutasson is és ne csak parlagon hevertese a kutatmány területét, hogy avval céljainak megfelelő, olyan kalkulációt csináljon, mely igen gyakran csak abban áll, hogy éppen nem hogy kutatna, de sőt ellenkezőleg: az aszándéka, hogy foglalásával elkergesse esetleg azokat, kik komolyabb programmal akarnak dolgozni: produktive. Ez a helyzet eddig sok vizás és kellemetlen helyzetet szült és csak annak a vállalkozónak kedvezett, kinek céljai csak homályosak és nem őszinték voltak. Most a pénzügyminiszter rendelete van hivatva a sok viszáságon segíteni, de tartunk attól, hogy e kezdés végleges rendezése nem választható el a bányatörvény revisiójától.

Magyar bánya — külföldi üzem. Lapunk legutóbbi számában ezen a helyen hirt adtunk arról, hogy az Általános Magnesit r.-t., amelynek az ország egyik legnagyobb és legkitünőbb magnezit-területe a tulajdona, kitermelési munkálataival *Max Reinsch* előnyösen ismert rybniki bányamunkavállalozót bízta meg. Azokból a szempontokból, amelyekből mi e hasábkon a hazai bányászat kérdéseit mindenha figyeltük és figyeljük, megtettük ehhez a tényhez is megjegyzéseinket, de viszont jóleső kötelességet teljesítünk, amikor ugyanezen a helyen megállapítjuk, hogy ezekre a reflexiókra *téves információink* adtak impulzust. Sikerült ugyanis meggyőződést szereznünk arról, hogy ebben az esetben annál kevésbé lehet szó magyar munkások érdekeinek kijátszásáról, mert hiszen az Általános Magnesit r.-t. saját *iniciatívájában* szerződésileg kért garanciát arra, hogy a munkások 75 százaléka mindenkor magyar lesz. *Ezzel eltekintve* azonban a Max Reinsch cégnek *ezze ágában sincsen* külföldi munkásokat beállítani, amikor az ott begyakorlott kitünő magyar munkásokkal a munkát igen jól tudja végezni. A vállalatba-adás tényében pedig semmi különbséget sem látunk, mert hiszen A Bánya éppen ezidei karácsonyi számában fejtette ki, hogy a bányamunka vállalatba adása a produktív munka szempontjából csak előnyöket hozhat és hogy a külföldön a saját regievel szemben a vállalatba-adás mellett foglalnak állást a szakkörök. Amikor mi erről a helyről garantiát kértünk arra, hogy a magyar munkások érdekei veszélyeztetve nincsenek, örömmel tudjuk konstatálni, hogy ezeket a garanciákat megkaptuk s így ugy az Általános Magnesit r.-t.-nak, mint *elismert kitünő hírű vállalatkozájának* csak jó szerencsét kívánhatunk új be rendezkedésükhöz.

A Rimamurány új központi igazgatója. A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság ózdi gyártelepének vezető igazgatóját, Zorkóczy Sámuel, múlt héten a társaság budapesti igazgatóságához központi igazgatóvá nevezték ki. Zorkóczy folyó évi augusztus 1-én foglalja el új állását. Utódjául Ózdra Nehoda Jenőt, a korompai vasgyár igazgatóját nevezték ki.

Égő szénbánya. Dobsina határában a napokban Kóburg Fülöp herceg szénbányája kigyuladt és teljesen elégett. A tüzet valószínűleg az elbocsátott munkások okozták. A kár nagysága még megállapítható nem volt.

A budai Szt.-Lukácsfürdő „Nagyszállodájában” és „Thermal”-szállodájában szoba teljes ellátással naponként 10 kor.-tól feljebb. Minden szoba kilátással a Duára. Kénes iszapfürdők és iszaphorogtatások. Fürdőismertetést díjmentesen küld a

Szt.-Lukácsfürdő
részvénytársaság.

✕ KÜLFÖLDI HIREK ✕

A sziléziai szénkonvenció lejárata. Mint tudjuk, a sziléziai szénkonvenció az idén szeptemberben lejár. Most tárgyalnak arról, hogy tiz évre újra meghosszabbítsák a konvenciót. A tárgyalást megnehezíti két kartelen kívül álló, a Pless- és a Charlotte-féle bánya követelése. A helyzet változatlanul lanyha. Königin Louise bányánál a múlt héten 1300 tonnát kellett a rakodóhelyekre dönteni megrendelés hiányában. A bányák azért most is teljes erővel termelnek, hogy nagy termelő számot kapjanak az új szerződés alkalmával. Ostrauban a szénüzlet menetele nagyon élénk és a termelt mennyiség azonnal való elhelyezést talált. A kokszban és a kovácsszénben némi javulás észlelhető.

Koksz áremelés eszméje Németországban. Erős nyugtalanságot okozott legujabban, hogy a német szénkartel a koksz árát két márkával emelni készül. A tiszta szénbányák erre nem igen voltak hajlandók, mert belátták, hogy fogyasztóik versenyképességét ezzel az áremeléssel erősen csorbitanák. De azok a bányavállalatok, melyek kohókkal is bírnak, erősen hangoztatták az áremelést, amely a tiszta művek versenyképességét csökkenti és így még jobban erősíti a vegyes művek fölényét. Az áremelés eszméjét Kirdorf titkos tanácsos, a szénkartel legbefolyásosabb tagja penditette meg, de utóbb ő is kénytelen volt beismerni, hogy a kokszfogyasztás kedvezőtlen helyzetben van. Egy gyűlésen, ahol többen utaltak a nyersvas és a féltermények árainak hanyaló irányzatára. Kirdorf úgy nyilatkozott, hogy a helyzet csakugyan igen kedvezőtlen és nem alkalmas a kokszarak emelésére. Egyébiránt a kincstári és a kartelen kívüli szénbányák mostanában olcsón ajánlják a kokszt, úgy hogy a szénkartel nem igen követheti a szive hajlamait.

Arany- és rézleletek Congo-gyarmatban. Brüsszelben 2 millió tőkével már megalakult a Soc. de Recherches minières du Bas Katanga, melynek célja a belga lapok által már többször említett Congo-gyarmat Katanga területén felfedezett arany- és réztermelés felvétele, legujabban pedig 2,340.000 frank tőlével alakult Liégeben egy részvénytársaság, mely a Katanga területén érceket fog kutatni. A vállalat címe Compagnie geologique et minière des Ingenieurs et Industriels Belges, elnöke pedig Grenier, a hires Cockerill-gyár vezérigazgatója.

Tasmániai olajról. Nemrégén egy angol társaság Tasmániában kőolaj után kutatott és a kutatás eredménye váratlanul nagy meglepetést keltett. Sikerült ugyanis aránylag könnyen hozzáférhető óriási mennyiségű olajat, a próbák szerint

kitűnő minőségben találni. A vállalkozók az olaj kitermelésére részvénytársaságot alapítottak, mely szintén bámulatos kedvező eredménnyel végződött. A részvényeket nem több, mint nyolcezer-szeresen tuljegyzték. A társaság Tasmanian Shale and Oil Company in Lannceston névvel alakult meg.

Hátsó Ondia óntermelése 1909-ben. Ón. A lefolyt esztendőben a következő mennyiségű ónt és ónércet vittek be a Straits Settlementsbe: 1909-ben 1,256.187 pikult 62,456.693 \$ értékben, 1908-ban 1,362.094 pikult 67,217.387 \$ értékben. Az importehát körülbelül 106.000 pikullal hanyatlott, körülbelül 4, 761.000 \$ értékben. De a kivitel is hanyatlott, habár bisebb mértékben a lefolyt esztendőben s a következőkép alakult: 1909-bee 1,032,726 pikul 70,847.095 \$ értékben, 1908-ban 1,076.615 pikul 71,739.081 \$ értékben. A Straits Settlements ón importjának több mint $\frac{2}{3}$ része malagi államokból származott és pedig Perakból 461.665 pikul, Selangorból 266.007 pikul és Pahangból 32.144 pikul, összesen 818.887 pikul a múlt évi 854.064 pikullal szemben, a mi 35.177 pikul hanyatlásnak felel meg. Az ón import hátra lévő része Ausztráliából, Siámból és Insulindeből került bevitelre. Az ónárak Singaporeban a lefolyt év folyamán a következő képen alakultak: január elején 66.75—67.00 \$, április elején 65.75—67.45 \$; július elején 66.65—66.92 \$, október elején 69.57 35 \$ 1910. január elején 75—77.60 \$ volt. A mint látjuk, az elmúlt év vége felé erősen emelkedő irányzat állott be, a mely azonban főként az amerikai Steel-Corporation által történt nagy ón lemez vásárlásra vezethető vissza. 1909. évi világfogyasztás — a mint a statisztikai kimutatásokból is kitűnik — nagyobb volt, mint az összes ón termelés. Ez az állapot természetesen csak átmenetinek tekinthető; a mennyiben azonban a maláji félsziget tekintetbe jön, csak kevés kilátás van arra, hogy 1910-ben a maláji óntermelés emelkedni fog. Azonban kétségtelen, hogy alaposabb bányászati módszer bevezetésével jobb eredményeket lehet elérni; különben már modernebb módszer alapján dolgoznak a siami tartományokban és különösen a Kedah és Rahman kerületekben; azon bányatulajdonosok,

különösen a kínaiak száma, akik a jelenlegi magas árakat az export hanyatlásának tulajdonítják és a magyar árakat szállítás korlátozásával akarják fenntartani — nem csekély és befolyásukat a legközelebbi jövőre nem is lehet kétségbe vonni. Hogy azonban ezeknek az álláspontjuk tarthatatlant és az ő küzdelmük szélmalomharcz, nem szorul különösebb magyarázatra: az árak szabályozhatók a termelés költségek apasztásával, de nem a termelés parciais korlátozásával.

Transvaal ásványkivitele 1909-ben. Transvaal 1909-ben 3,623.656 tonna szenet vitt ki 916.452 Pfd értékben, 610.964 tonnával vitt ki többet, mint 1908. évben. Ami viszont 122.503 Pfd értékelkedésnek felel meg. E mennyiséget pedig 26 bánya szolgáltatta. Már 1908. év folyamán a bányák megtették a lépéseket a kivitelre nézve és a tervüket 1909-ben csak fokozottabb mértékben hajtották végre, miben nagy része van a kormánynak is. A transvaali szén igen tartós hosszabb tengeri szállításokra is és tengeri hajók fűtésére nagyon használják. A szenet mindenüvé szállítják, de főként Indiába, ahol most különösen a fejlődött vasuti szükséglet kielégítésére szolgál. De minden más ásványtermékekben is 1909. év kivitele megngyobbodott, így pl. a cinkkivitel 1908. évvel szemben megkétszereződött és e termékekben éviölvé nagyob export várható.

Az acéltörzst nyeresége. New-Yorkból táviratozzák: Az United States Steel Comporation összes bevételei 1910. második évnegyedében a rendes üzemi költségek levonása után 40,171.000 dollárt tettek ki, az 1910. év első negyedében 37,617.000 dollárt, 1909. év második negyedében pedig 29 millió 340.000 dollárt. — A tiszta bevétel a fioktársaságok törlesztési alapjainak, valamint a kopási és tartalékalapok dotálása után 33,881.000 dollárra rug, míg 1910. első negyedébe 31,503.000 dollár, 1909. második negyedében pedig 23,322 dollár volt. A negyedévi surplus a kamatok és osztalékok levonása után 13,910.000 dollárt tesz ki, 1910. első negyedében 6,533.000 dollárral és 1909. második negyedében 5,894.000 dollárral szemben. A megrendelési állomány 1910. június végén 4,258.000 tonna, míg 1910. március végén 5,403.000 tonna és 1909. június végén 4,058.000 tonna volt.

Festékek
és
lakkok

(B 318/40)

■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■

Krayer E. és Társa, Budapest

festék-, kence- és lakkgyára

Főraktár és iroda:
V., Váci-út 6. sz.
„Krayer festékudvar.“

Ó cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója, A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítója.

Nagy bányász-sztrájk Altonában. Az altonai bányavidéken 800 bányász abbahagyta a munkát. Junius 10-ike óta sztrájkolnak a kőművesek és a szolidaritás hozta magával, hogy most a bányamunkások is sztrájkba állottak. A kereset nélkül maradt bányászok elszereződtek aratóknak. Amint értesülünk, nincs kilátás arra, hogy a sztrájk egyhamar véget érjen.

Egy köszénraktár égése. Lujza királynő nevű felsősziléziai köszénbánya raktárában az elmúlt héten nagy tűzvész pusztított. A gyenge elszállítás folytán a bánya raktárában mintegy 250.000 méterháza szén halmozódott össze. A nedves időjárás hírtelen szép idő váltotta fel és az egész szénkészlet egyszerre öngyulladt. Nagyon természetes, hogy e nagymennyiségű szén égését lokalizálni nem lehetett, a szén teljesen elégett s magát a társaságot is érzékeny kár érte.

A porosz állami szénbányák július havi széntermelése. A porosz állami szénbányák az elmúlt hó folyamán 854.736 tonna szenet termeltek, a május havi 856.860 tonnával szemben. Ebből eladtak júniusban 740.923 tonnát. Május hónapban 752.777 tonnát.

BORHEGYI

LITHIUMOS BORVIZ

Borhegyi a legolcsóbb lithionviz. Sziklából fakadó természetes ásványviz, Üdit és gyógyít! Megrendelhető: A „Magyar Ásványviz Forgalmi és Kiviteli R.-T.”-nél (B. K. 333/44.) Budapest. Telefon 162—84.

DIGESTOL

Kitűnő hatású emésztő por

gyomor- és bélbajoknál.

Az emésztést elősegíti, a székletet szabályozza. Orvosi kitűnőségek által kipróbálva és ajánlva. Ára egy doboznak **2 korona.**

Készíti: **Glück Rezső** gyógyszerész
gyógyszertár a „Fehér galambhoz”
BUDAPEST, VIII. kerület, Rákóczi - tér 2. szám.
(B 309 10 II) **Kapható minden gyógyszertárban.**

Armaturen- u. Maschinenfabrik „Westfalia“ A. G.

Gelsenkirchen I. W.

Minden ellenkező állítással szemben állítjuk, hogy a legujabb

„WESTFALIA“ furópöröly

szabadalmazott kétszelepes vezérművel, minden más gyártmányu gépet teljesítményben felülmul. — Ezen furópörölyünknel e mellett tetemes légmegtakarításért szavatolunk, mely megtakarítás nagyobb bányüzemeknél

évenként több ezer koronával

ér fel. — Kísérletek melyek külön készült gépekkel végeztetnek ép oly értéktelenek, mint azon eredmények, melyek kis mélységű furólyukaknál éretnek el. Csak hosszabb, gyakorlati kísérletek és azoknak számeredményei bírnak értékkel. Érdeklődőknek legujabb furópörölyünket kívánatra, készséggel mutatjuk be üzemben.

Magyarországi
vezérképviselőt

GUNSZT ÉS SZÉKELY

mérnöki és
műszaki iroda

Budapest, VII, Damjanich-utca 36. ☉ Telefon 161—34.

1910. évi furókalapács modellünkért garantálunk

29% kevesebb levegő

és

10% több teljesítményt

■ régebbi kalapácsainkkal szemben ■

Kalapácsaink elterjedése
legjobb bizonyíték azok
■ jószágáról ■

A golyókormányzat német
birodalmi szabadalom sze-
rint több mint 15000 pél-
dányban van forgalomban

Flottmann H. és Társa

Ausztria-Magyarország részére központ WIEN XVI.

■■■■■■■■ 6 év alatt mintegy 13000 kalapács szállítottot ■■■■■■■■